

СТ А Н О В И Щ Е

Автор на становището: доц. д-р Иван Грозданов Иванов, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Автор на дисертационния труд: Люба Маринова Митева /d020218165/, задочна докторантура, обучение финансирано от държавата, по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (Застраховане и социално дело)“, към катедра „Застраховане и социално дело“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Научен ръководител: доц. д-р Николай Нинов, катедра „Застраховане и социално дело“, факултет „Финанси“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „ОРГАНИЗАЦИОННО-УПРАВЛЕНСКИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ В УСЛОВИЯ НА ПАНДЕМИЯ ОТ COVID-19 (ПО ПРИМЕРА НА МБАЛ „СЪРЦЕ И МОЗЪК“ ЕАД – ПЛЕВЕН)“

Настоящото становище е изготвена съобразно изискванията на действащия Закон за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд.

Дисертационният труд представлява теоретико-приложно научно изследване в обем от 240 страници, при разработването на което е спазена класическата структура и съблюдавано за постигане на балансираност на отделните части и логическа последователност между съставните му елементи. В композиционно-съдържателно отношение, той включва: съдържание (2 страници), списък с използвани съкращения (2 страници), увод (8 страници), основен текст в рамките на три глави (194 страници) и заключение (4 страници). В разработката има общо 93 броя графични изображения, в това число 24 броя таблици и 69 броя фигури. Към дисертационният труд са включени и 1 приложение от 19 страници.

Списъкът с публикации по темата на дисертацията (1 страница), съдържа 3 публикации, в това число: 1 статия и 2 доклада, посредством които авторът е представил своите изследователски търсения пред научната общност.

Избраната тема на представената разработка категорично се отличава с дисертабилност, научна значимост, практическа приложимост и обществена полезност.

Актуалността на изследването се обуславя от разглежданата проблематика свързана с организационно-управленските предизвикателства пред лечебните заведения в условия на пандемия от COVID-19 и възникналата в тази връзка, необходимост от прилагането на нови подходи в управлението на риска в здравеопазването и здравната организация. В тази връзка, търсенето на директните и индиректните връзки между разработването и прилагането на програма за управление на риска в болницата и резултатите от дейността на същото по време на пандемията от COVID-19, в това число и по отношение на механизмите за справяне с новопоявилите се рискове, безопасността на пациентите и персонала, непрекъсваемостта на работния процес, положителното финансово представяне и много други, задават актуалността и навременността на настоящото научно изследване.

Обект на изследване е частната Многопрофилна болница за активно лечение „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен, като част от действащата национална система от лечебни заведения за болнична медицинска помощ в Р България.

Предмет на разработката са организационно-управленските предизвикателства пред лечебните заведения в страната, в условията на пандемия от COVID-19 и необходимостта от прилагане на програма за управление на риска (по примера на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен).

За **основна цел** на дисертационната разработка, авторът е дефинирал следното: „да се докаже необходимостта от силна програма за управление на риска. Спазването на разписаните в нея стъпки по идентифициране, наблюдение, оценка и превенция срещу съществуващите рискове за

дейността на лечебното заведение, и стриктното изпълнение на набелязаните действия, биха могли да трансформират всяка заплаха за здравната организация в позитив и да генерират добавена стойност за нея.“.

За постигане на така формулираната основна цел, докторантът е дефинирал следните **задачи**:

- извеждане на ключовите характеристики, място и значение на болницата в съвременните здравни системи;
- представяне на концепцията за риск мениджмънт на лечебно заведение в контекста на новите проекции на общественото здраве;
- обосноваване на приложението на риск мениджмънта в условията на пандемия от COVID-19;
- дискутиране на състоянието на болничната медицинска помощ у нас;
- очертаване на основните предизвикателства пред болничната медицинска помощ в България по време на пандемия от COVID-19;
- анализиране на резултатите от дейността на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен в условията на пандемия от COVID-19;
- описание на ключовите насоки на политиката за управление на риска от COVID-19 в МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен;
- посочване на стъпките за изпълнение на Програмата за овладяване на рисковете и възможностите на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен по време на пандемията от COVID-19;
- провеждане на анкетно проучване относно отражението на COVID-19 върху дейността на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен.

В хода на научната разработка, авторът заявява следната изследователска **теза**, а именно „че пандемията от COVID-19 провокира мениджмънта на лечебните заведения за болнична медицинска помощ у нас, в посока – преосмисляне на стратегиите на лечебните заведения и по-конкретно на програмите за управление на риска, залегнали в основата на риск мениджмънта им. Имплементирането на тези програми се явява ключов управленски инструмент и апробиран в практиката способ за противодействие на всяка здравна организация (в конкретния случай – МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен), която е изложена на безпрецедентен натиск от риск с подобни пандемични мащаби. Само проактивното и системно прилагане на програмите за управление на риска в лечебното заведение биха могли да резултират позитивно при гарантиране безопасността, живота и здравето на пациентите и персонала, както и активите на организацията, пазарния дял, акредитацията, нивата на възстановяване на разходите, стойността на марката и репутацията в обществото“.

Подбраните научноизследователски методи, използвани в процеса на изследването са: социологически метод и по-конкретно анкетен метод; сравнителен метод; документен метод; метод на анализ и синтез; метод на

експертните оценки; метод на наблюдението; метод на моделирането; статистически методи.

Авторът е декларирал и три конкретни ограничения в обхвата на изследването при разработката на настоящият дисертационен труд:

- лечебните заведения в област Плевен, като под внимание се вземат резултатите на две от тях – съответно МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен и УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ – Плевен, т.к. същите се приемат за лидери съответно между частните и публичните лечебни за болнична медицинска помощ на територията на областта;

- не са взети под внимание и не са проучени, действащите програми за управление на риска в други болници, които използват съответно алтернативни методи за идентифициране и оценка на риска, за да се направи съпоставка между тях и евентуално да се посочи, коя от тях е дава по-добри резултати;

- респондентите на проведената анкета за проучване на отражението на COVID-19 върху дейността на болницата са само от МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен, т.к. се цели проучване на нагласите и мнението на персонала, а не се цели мащабно проучване на здравния персонал на ЛЗБМП в областта или в страната, каквото евентуално би могло да се проведе.

В подкрепа на представените от автора идеи и тези са използвани 78 броя **източника на научна литература**, от които 25 на английски език и 53 на български език, оформени съобразно изискванията в списък, в рамките на 7 страници. Източниците са ползвани коректно и цитирането **отговаря** на приетия АРА стандарт за **Библиографско цитиране**.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Изследването е в достатъчен обем, със спазена добра изследователска логика и балансирана структура. Използваният стил е едновременно научен и понятен, а подбраните от автора научни методи са адекватни на дефинираните обект, предмет, цел и задачи, които са прецизно формулирани. Акцентира се последователно върху извеждането на релацията лечебно заведение-риск мениджмънт-пандемия от COVID-19; изтъкването на организационно-управленски предизвикателства пред лечебните заведения в Р България в условия на пандемия от COVID-19; и провеждането на диагностичен анализ на организацията и управлението на дейността на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен в периода на пандемията от COVID-19.

В Глава първа „Релацията лечебно заведение – риск мениджмънт – пандемия от COVID-19“, докторантът интерпретира характеристиките, мястото и значението на болницата в съвременните здравни системи;

концепцията за риск мениджмънт на лечебно заведение в контекста на новите проекции на общественото здраве и приложението на Риск мениджмънта в условията на пандемия от COVID-19.

В Глава втора „Организационно-управленски предизвикателства пред лечебните заведения в Р България в условия на пандемия от COVID-19“, акцентът на изложението отразява резултатите от анализа на текущото състояние на болничната медицинска помощ у нас и предизвикателствата, пред които е изправена тя, в контекста на пандемията от COVID-19. Представени и анализирани са и резултатите от дейността на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен в условията на пандемия от COVID-19.

В Глава трета „Диагностичен анализ на организацията и управлението на дейността на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен в периода на пандемията от COVID-19“, докторантът представя резултатите от проведения диагностичен анализ на организацията и управлението на дейността на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен в периода на пандемията от COVID-19 и достигнатите изводи от прилаганата собствена „Програма за овладяване на рисковете и възможностите“.

В Заключението на дисертационния труд, докторантът обобщава достигнатите в хода на изследването резултати и изводи, систематизирайки ги в научни приноси с теоретичен и теоретико-приложен характер.

Авторефератът е от 42 страници и отразява коректно постигнатите резултати. Едновременно с това, той съдържа всички изискуеми елементи и е разработен съобразно общоприетите стандарти.

Всички публикации на авторката са действително по темата на дисертацията и на практика представляват части от нея, апробирайки някои от идеите, формулирани като приноси.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Дисертационният труд надгражда съществуващите и дообогатява с нови научни идеи теорията и практиката на здравния мениджмънт, в частност Икономиката на здравеопазването. Детайлизираното запознаване със съдържанието на дисертационната разработка, позволява да бъдат изведени на преден план следните достойнства, носещи характерните черти на научни и научно-приложни приноси:

1) приноси с научен характер

Обобщенията и систематизациите относно съдържателните характеристики на съвременният мениджмънт на лечебното заведение и по-

конкретно на риск мениджмънта, и от там детайлизираното представяне на алгоритъма и спецификите на изготвянето на план за управление на риска в здравната организация/предприятие.

Изследването на организационно-управленските предизвикателства пред лечебните заведения в Р България в условия на пандемия от COVID-19 и установени зависимости в тази връзка.

2) приноси с научно-приложен характер

Оценка на развитието и състоянието на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен, в контекста на пандемията от COVID-19 и като пряк резултат от възприетото организационно поведение и болнична политика по управление на рисковете от страна на мениджърският ѝ екип.

С цел установяване на ефективно прилагане на Програма за овладяване на рисковете и възможностите е апробиран инструмент за анкетно проучване, насочен към персонала на най-голямото частно лечебно заведение на територията на област Плевен, с извеждане на представителни данни от респондентите с вербално-графични модели.

На основата на анализа на резултатите от прилагането на „Програмата за овладяване на рисковете и възможностите“ на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД - Плевен са изведени конкретни насоки за бъдещо актуализиране на същата с цел осигуряване на непрекъснатост на дейността, предотвратяване неплатежоспособността и фалита на организацията, обезпечаване очакванията на акционерите-собственици на дружеството, и на всички останали заинтересовани страни в обществото.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

По отношение на съдържателната част на дисертационния труд, нямам съществени критични бележки и препоръки.

Въпросът, който отправям към докторанта във връзка със защитата на дисертационния труд е следния:

В контекста на представената информация в таблица 24 със заглавие „Идентифицирани рискове, мерки, отговорник и срок за изпълнение на Програма за овладяване на рисковете и възможностите на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен“ (стр. 150) и изхождайки от разбирането, че значимостта на риска се оценява посредством степенуване на вероятността, експозицията и тежестта на вредата, които има, аргументирайте Ваше степенуване на изброените рискове за дейността на болницата, според тяхната икономическа и финансова значимост в контекста на COVID-19.

V. Обобщено заключение и становище.

Представеният за становище дисертационен труд, притежава изискуемите характеристики на цялостно, логически построено и завършено научно изследване с теоретични обобщения и научни и научно-приложни приноси. Достигнатите изводи в разработката са коректно представени и представляват оригинален принос на докторанта в науката.

На тази основа давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Организационно-управленски предизвикателства пред лечебните заведения в условия на пандемия от COVID-19 (по примера на МБАЛ „Сърце и мозък“ ЕАД – Плевен)“ и предлагам на членовете на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „Доктор“ (по икономика) на Люба Мартинова Митева по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (Застраховане и социално дело)“.

Дата: 28.06.2023 г.

Автор на становището:.....^{VI}.....

(доц. д-р Иван Грозданов)

Подписът е заличен на основание
чл. 4, ал. 1 от Регламент 679/2016 г.